

การพัฒนาแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

พเยาว์ โพธิ์อ่อน^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบการสอนอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแบบการสอนอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดย 1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2. การสร้างแบบการสอนอ่านและคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการสอนอ่าน 3. การตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงรูปแบบการสอนอ่าน และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดย 1. การพัฒนาแบบประเมินรูปแบบการสอนอ่าน 2. การทดลองใช้รูปแบบการสอนอ่าน 3. การสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านพนมรอก จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1. แบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย 2. แบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนอ่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการสอนอ่าน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนอ่าน หลักการของรูปแบบการสอนอ่าน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนอ่าน เนื้อหาของรูปแบบการสอนอ่าน กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนอ่าน โดยแบ่งออกเป็น 4 ชั้น คือ 1.1 การสร้างประสบการณ์ 1.2 การอ่าน 1.3 การจับใจความ 1.4 การประเมินผล และการประเมินผลรูปแบบการสอนอ่าน โดยมีคุณภาพของรูปแบบการสอนอ่านอยู่ในระดับมาก 2. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการสอนอ่าน ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษา

¹หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาและการเรียนรู้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
จังหวัดนครสวรรค์

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: Payao_tim@hotmail.com

THE DEVELOPMENT MODEL OF TEACHING READING FOR UNDERSTANDING THAI LANGUAGE FOR PRATHOMSUKSA STUDENTS

Payao Pho - on^{1*}

Abstract

This research is intended to develop a model for teaching reading for understanding Thai language for elementary education students by using a combination of research and development. There are two steps of the research process. First procedure is development of the model for teaching reading to improve Thai language on reading understanding for elementary education students by 1. studying and analyzing of basic data, 2. creating a model for teaching reading and a manual for the model of teaching reading, 3. monitoring quality and improving the model for teaching reading. Second procedure is a study of results of teaching reading for understanding Thai language according to the model developed by 1. developing an assessment form for the model of teaching reading for understanding instruments in Thai language, 2. giving the developed model of teaching reading a trial, 3. summarizing and analyzing the data, using the same experimental group pretest posttest design. The sample group comprises grade 4 students during academic year 2016, Ban Phanomrok School, totaling 30 student, derived from a random group. The instruments include 1. a Thai language reading comprehension measurement form, and 2. a form to measure satisfaction of teaching and learning with this form of teaching reading. Data analysis was done by using the results of mean, standard deviation and t-test. The research results are as follows: 1. The developed teaching reading model for understanding Thai language consists of seven components: background and importance of the teaching reading model, concepts and theories, principle of the model, purpose, contents of the model, process of teaching and learning, teaching reading which has 4 procedures 1.1 Building experience 1.2 Reading 1.3 Comprehension for main ideas 1.4 Evaluation, and evaluation of the model of teaching reading. The quality of the teaching reading model as evaluated is at a high level. 2. Students who learned with the model of teaching reading for understanding Thai language have understanding of Thai language higher than before significantly at the 0.01 level and have satisfaction with learning by using the teaching reading model at the highest level.

Keywords : model of teaching on reading, understanding Thai language, prathomsuksa student

¹Doctor of Education Degree in Educational and Learning Management, NakhonSawanRajabhat University

* Corresponding author, e-mail: Payao_tim@hotmail.com

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีประสิทธิภาพนั้น วิชาภาษาไทยจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนไทย ที่จะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง การอ่านและการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญ และมีบทบาทในการเรียนรู้ การอ่านเป็นหัวใจสำคัญของกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนของนักเรียน ครูจึงให้ความสำคัญและจำเป็นต้องสอนควบคู่กันไปกับการสอนอ่าน ดังนั้น การฝึกทักษะด้านการอ่านและการเขียนให้ถูกต้องแม่นยำ จะสามารถอ่านและเขียนได้อย่างคล่องแคล่วจึงนับว่าเป็นการปูพื้นฐานของการอ่านการเขียนที่มีประสิทธิผล (กาญจนา นาคสกุล, 2550, น. 3)

ความเข้าใจในการอ่าน นับว่าเป็นทักษะที่สำคัญอีกประการหนึ่งเพราะสามารถช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง ตลอดทั้งทำให้การดำรงชีวิตประจำวันเป็นปกติสุขและมีคุณภาพ ดังนั้นความเข้าใจในการอ่านจึงเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการอ่านระดับสูงต่อไป เช่น ถ้านักเรียนจับใจความจากเรื่องที่อ่านไม่ได้ คือไม่รู้เรื่อง ก็คงไม่สามารถอ่านเพื่อวิจารณ์ว่า เรื่องนั้นดีหรือไม่ดีได้เลย ปัจจุบันปัญหาที่พบมากในการจัดการเรียนการสอน คือ ปัญหาด้านความเข้าใจในการอ่าน สาเหตุมาจากการที่นักเรียนอ่านหนังสือแล้วไม่สามารถสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีนิสัยรักการอ่าน ส่วนหนึ่ง เกิดมาจากนักเรียนไม่มีความเข้าใจในการอ่านและจับใจความสำคัญไม่เป็น หรืออ่านหนังสือได้ช้า ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการอ่าน

จากปัญหาดังกล่าวทำให้นักวิชาการหลายท่าน ให้ความสนใจศึกษาถึงความเข้าใจในการอ่านไว้เป็นจำนวนมาก จากการประเมินผลการสอบวัดความสามารถในการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ (Reading Literacy) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ของ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3, 2556, น. 1-2) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่มีความเข้าใจในการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 3.33 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่มีความเข้าใจในการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 1.84 และในปีการศึกษา 2557 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่มีความเข้าใจในการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 10.1878 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่มีความเข้าใจในการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 5.02

จากความสำคัญและวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยตามรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ดังกล่าว พบว่า รูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สามารถแก้ปัญหาในการสอนอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยเพิ่มสูงขึ้น ตลอดจนเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข รวมทั้งได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1. หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2. การพัฒนารูปแบบการสอนอ่าน 3. แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย 4. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และ 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มาพิจารณากำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษา ดังนี้ 1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนารูปแบบการสอนอ่าน 2. การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านและคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการสอนอ่าน เพื่อกำหนดวิธีการและขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ที่เป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ และ 3. การตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบโครงสร้างรูปแบบการสอนอ่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย โดยผู้วิจัยได้ปฏิบัติ ดังนี้ 1. ทำการพัฒนาแบบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย และแบบวัดความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนอ่าน 2. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการสอนอ่าน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและวัดหลังการทดลอง (one – group pretest - posttest design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านพนมรอก อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 คน ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 รวม 6 สัปดาห์ สอนทุกวันจันทร์ วันอังคารและวันพฤหัสบดี วันละ 2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง โดยมุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการอ่าน รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกให้เด็กได้มีโอกาสนำไปพูด อ่าน เขียน และฝึกการแสดงบทบาทสมมุติตามบทเรียน เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน 3. นำข้อมูลที่ได้ออกมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มตัวอย่างเพื่อสรุปผล

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการสอนอ่าน 2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนอ่าน 3. หลักการของรูปแบบการสอนอ่าน 4. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการสอนอ่าน 5. เนื้อหาของรูปแบบการสอนอ่าน 6. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนอ่านมี 3 กิจกรรม มี 4 ขั้นตอน คือ กิจกรรมที่ 1 เป็นกิจกรรมก่อนอ่าน (Before reading) มี 1 ชั้น เรียกว่าชั้น E (Experience building) เป็นการสร้างประสบการณ์ กิจกรรมที่ 2 เป็น กิจกรรมดำเนินการอ่าน (During reading) มี 1 ชั้น เรียกว่าชั้น R (Read) เป็นการอ่านเรื่องอย่างละเอียด กิจกรรมที่ 3 เป็นกิจกรรมหลังอ่าน (After reading) มี 2 ชั้น เรียกว่า ชั้น C กับ ชั้น E คือ 1. ชั้น C (Contemplation) เป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

2. ชั้น E (Evaluation) เป็นการประเมินผล และ 7) การประเมินผลรูปแบบการสอนอ่าน โดยมีคุณภาพของรูปแบบการสอนอ่านอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ดังนี้

รูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการสอนอ่าน มี 4 ขั้นตอน คือ

กิจกรรมก่อนอ่าน คือ ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้สงบสบายด้วยการใช้เทคนิคการโน้มหน้าเพื่อให้นักเรียนคิดสร้างจินตนาการและทบทวนความรู้เดิม โดยการสนทนาเรื่องราวคร่าว ๆ เพื่อสร้างความสนใจจากภาพที่นักเรียนนึกคิดได้ จากนั้นครูให้นักเรียนทำกิจกรรม ดังนี้

1. ชั้น E (Experience building) คือ การสร้างประสบการณ์ หมายถึง การดึงเอาความรู้เดิมของผู้เรียนให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกับเรื่องที่อ่านใหม่ แล้วให้นักเรียนทำกิจกรรม ดังนี้
 1. ให้นักเรียนตั้งคำถามจากเรื่องในบทอ่าน
 2. ให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึก และภาพในจินตนาการของตนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย แล้วให้นักเรียนนำสิ่งที่เขียนมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน
 3. ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพด้วยความสนุกสนาน ตื่นเต้น ให้เหมาะสมกับเรื่องที่เล่าหรือให้เล่าเรื่องต่อกันทีละคนจนจบเรื่อง

กิจกรรมดำเนินการอ่าน (During reading) คือ ผู้สอนเตรียมบทอ่านให้นักเรียนอ่าน โดยให้นักเรียนทำกิจกรรม ดังนี้

2. ชั้น R (Read) คือ การอ่าน หมายถึง การอ่านเรื่องอย่างละเอียด เพื่อต้องการหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ ในขั้นตอนที่ 1
 1. ตั้งคำถามจากบทอ่านว่า ตัวละครในเรื่องมีกี่ตัว มีใครบ้าง
 2. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ คือ
 - เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นกับตัวละครบ้าง
 - สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์มีกี่สถานที่ ที่ไหนบ้าง
 3. คาดคะเนเหตุการณ์ว่า ตัวละครอาจจะทำเรื่องอย่างใดอย่างหนึ่งได้หรือไม่
 4. สรุปและให้ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

กิจกรรมหลังอ่าน (After reading) คือ ชั้นที่ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

3. ชั้น C (Contemplation) คือ การจับใจความ หมายถึง การสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ ดำเนินการ ดังนี้
 1. หลังจากที่นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญและข้อคิดเห็นจากบทอ่านเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนจัดกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงใจความสำคัญโดยรวมและจับใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าหรือสิ่งที่เป็นความรู้ที่ได้จากบทอ่าน
 2. ครูให้นักเรียนนำใจความสำคัญเหล่านั้น มาเขียนเป็นโครงร่างเพื่อสรุปใจความสำคัญของบทอ่านนั้น ในระยะแรก ๆ ครูอาจจะเตรียมโครงร่างของแผนภาพมาให้ เมื่อนักเรียนเริ่มคุ้นเคยและเข้าใจวิธีการแล้ว จึงให้นักเรียนทำเองทั้งหมด

3. ให้แต่ละกลุ่มคัดเลือกตัวแทนออกมานำเสนอโครงร่างสรุปใจความสำคัญของบทอ่าน ที่กลุ่มร่วมกันทำ โดยให้นักเรียนอภิปรายถึงความถูกต้องสมบูรณ์ของโครงร่างนั้น

4. ให้นักเรียนเล่าเรื่องหรือแสดงกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มเติมให้เพื่อนฟังได้อย่าง สนุกสนานและเพลิดเพลิน

4. **ขั้น E (Evaluation) คือ การประเมินผล** หมายถึง การประเมินผลตามสภาพจริง

1. การตรวจผลงาน
2. การสังเกตพฤติกรรม
3. การทำแบบทดสอบ
4. การตอบแบบสอบถาม
5. กิจกรรมการแสดงต่าง ๆ

2. ผลการใช้รูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษา พบว่า 1. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย มีความเข้าใจในการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 2. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบ การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย มีความพึงพอใจต่อการเรียนตามรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยอภิปรายผลใน 2 ประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการสอนอ่าน 2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอนอ่าน 3. หลักการของรูปแบบการสอนอ่าน 4. วัตถุประสงค์ ของรูปแบบการสอนอ่าน 5. เนื้อหาของรูปแบบการสอนอ่าน 6. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การสอนอ่าน 7. การประเมินผลรูปแบบการสอนอ่าน ซึ่งมีขั้นตอนการสอนอ่านในกระบวนการจัดการเรียน การสอน แบ่งออกเป็น 3 กิจกรรม มี 4 ขั้นตอน คือ กิจกรรมที่ 1 เป็นกิจกรรมก่อนอ่าน (Before reading) มี 1 ขั้น เรียกว่าขั้น E (Experience building) เป็นการสร้างประสบการณ์ กิจกรรมที่ 2 เป็น กิจกรรมดำเนินการ การอ่าน (During reading) มี 1 ขั้น เรียกว่าขั้น R (Read) เป็นการอ่านเรื่องอย่างละเอียด กิจกรรมที่ 3 เป็น กิจกรรมหลังอ่าน (After reading) มี 2 ขั้น เรียกว่า ขั้น C กับ ขั้น E คือ 1. ขั้น C (Contemplation) เป็น การสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. ขั้น E (Evaluation) เป็นการประเมินผล

ผลการวิจัยนี้ แสดงว่ารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการสอนอ่านทั้ง 7 องค์ประกอบ รวมถึงกระบวนการสอนอ่านที่เชื่อมโยงกับ กระบวนการคิดของผู้เรียน เพื่อให้ได้รูปแบบการสอนอ่านที่สามารถนำไปใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนได้จริง และมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย มาจากแนวคิดและ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ ทฤษฎีการจัดการกระบวนการโดย Bell-Gredler (1986) กล่าวว่าเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น บนตัวผู้อ่าน เกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล และการนำเอาข้อมูลที่จัดเก็บไว้มาออกมาใช้ทำให้เกิดการ คิดหาแนวทางที่จะช่วยให้การรับรู้ข้อมูลใหม่ ทฤษฎีโครงสร้างความรู้มี Burt Morris and Near Stewart Dore

ได้เน้นถึงความสำคัญของการเริ่มต้นพัฒนาทักษะการอ่านไปสู่ทักษะอื่น ๆ อย่างบูรณาการโดยเน้นการใช้ความรู้เดิมของผู้เรียนเพื่อจับใจความ ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านและสามารถสื่อความหมายจากเรื่องที่อ่านไปยังทักษะอื่น ๆ ทฤษฎีการเรียนรู้และเข้าใจตนเองซึ่ง Vaughan and Estea เน้นความสำคัญของการนำความรู้เดิมเข้ามาเป็นพื้นฐานในการอ่านโดยเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ที่ได้จากบทอ่าน พร้อมทั้งต้องใช้ความคิดกับความเข้าใจในขณะที่อ่านอยู่ตลอดเวลา เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านและจดจำสิ่งที่อ่านได้ แนวคิดเรื่องการใช้คำถามมี Nolte and Singer (1985) กล่าวว่า การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจให้ได้ผลดี และสามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดในระดับต่าง ๆ ได้ คือ การฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้คำถามถามตนเอง

ทำให้เห็นได้ว่าองค์ประกอบภายในรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยนั้นมีคุณภาพของรูปแบบการสอนอ่านด้านความสอดคล้องขององค์ประกอบภายในรูปแบบเป็นอย่างดี มาจากการศึกษาและการสังเคราะห์ความรู้ด้านการอ่านและความเข้าใจด้านการอ่านภาษาไทยที่เหมาะสม เพื่อให้ได้รูปแบบการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนได้จริง จากผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนอ่านด้านความสอดคล้องขององค์ประกอบภายในรูปแบบ พบว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับมากทุกรายการประเมิน มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.00-4.80 ที่เป็นเช่นนี้ เพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ตามขั้นตอนการพัฒนาที่เป็นระบบ มีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ตามแนวคิดและทฤษฎีของการพัฒนารูปแบบการสอนอ่าน รวมถึงได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอนอ่าน คือ 1. ทฤษฎีการจัดกระบวนการเรียนการสอน 2. ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ 3. ทฤษฎีการเรียนรู้และเข้าใจตนเอง 4. แนวคิดเรื่องการใช้คำถาม มาวิเคราะห์เพื่อนำความรู้จากทฤษฎีมาเชื่อมโยงเข้ากับข้อมูลพื้นฐาน เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการสอนอ่าน จากนั้นได้จัดทำคู่มือในการสร้างแบบประเมินรูปแบบการสอนอ่าน เสร็จแล้วได้นำรูปแบบการสอนอ่านและคู่มือการนำมาทำการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนอ่านโดยผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นก็นำผลการพิจารณาไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง แล้วนำรูปแบบการสอนอ่านไปทดลองนำร่อง เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เพื่อให้ได้รูปแบบการสอนอ่านฉบับที่สมบูรณ์ และมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนารูปแบบการสอนอ่าน

ทั้งนี้ยังพบว่า คุณภาพของรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากนั้น เนื่องมาจากเป็นรูปแบบการสอนอ่านที่มีขั้นตอนการสอนอ่านของรูปแบบที่ถูกต้องชัดเจน ตรงตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนารูปแบบการสอนอ่าน สามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนักการศึกษาว่า การจัดการเรียนการสอนด้านการอ่านอย่างเป็นระบบ รวมถึงการใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความเข้าใจในด้านการอ่านภาษาไทยในการเชื่อมโยงความคิดอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดประสบการณ์สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านเพิ่มขึ้นได้เป็นอย่างดี และช่วยให้เกิดความเข้าใจในด้านการอ่านและนำไปใช้ได้จริง (สุจิตรา ศรีนวล, 2534 ; อ่างถึงโน ทิศนา แชมมณี, 2545); (กาญจนา นาคสกุล, 2550)

2. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะรูปแบบการสอนอ่านนี้ มีการพัฒนารูปแบบมาจากกรนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การจัดกระบวนการเรียนการสอนและบทอ่านที่นำมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนด้วยความสอดคล้องกัน เริ่มจากการนำแนวคิดและทฤษฎีมาเชื่อมโยงกันเพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอน

อย่างเหมาะสม โดยมีขั้นตอนการสอนอ่าน มี 3 กิจกรรม มี 4 ขั้นตอน คือ กิจกรรมที่ 1 เป็นกิจกรรมก่อนอ่าน (Before reading) มี 1 ขั้น เรียกว่าขั้น E (Experience building) เป็นการสร้างประสบการณ์ กิจกรรมที่ 2 เป็นกิจกรรมดำเนินการอ่าน (During reading) มี 1 ขั้น เรียกว่าขั้น R (Read) เป็นการอ่านเรื่องอย่างละเอียด กิจกรรมที่ 3 เป็นกิจกรรมหลังอ่าน (After reading) มี 2 ขั้น เรียกว่า ขั้น C กับ ขั้น E คือ 1. ขั้น C (Contemplation) เป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน 2. ขั้น E (Evaluation) เป็นการประเมินผลเป็นระบบในการเชื่อมโยงความรู้ของผู้เรียน ทำให้สามารถเข้าใจบทอ่านได้เป็นอย่างดี ดังที่ สุจิตรา ศรีนวล (2534; บันลือ พลกษะวัน, 2538; ศุภวรรณ เล็กวิไล, 2539; Shorland, 1987) ทั้งยังสอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ ลอยเจริญ (2558) พบว่า นักเรียนที่ผ่านการสอนของครู เพื่อเป็นแนวทางในการนำความรู้ที่มีมาใช้ร่วมกับกระบวนการทางความคิดที่ได้รับการเชื่อมโยงความรู้พื้นฐานกับประสบการณ์ใหม่ มาช่วยให้ผู้เรียนเองได้อย่างมีเป้าหมาย มีการวางแผน กำหนดจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบความเข้าใจ และประเมินผลการอ่าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ในการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละชั้นและวัยของผู้เรียน และครูควรปรับหรือลดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาการของนักเรียนในวัยนั้น ๆ ด้วย ซึ่งเนื้อหาและระยะเวลาที่ใช้ในการสอนเกี่ยวกับบทอ่าน ประกอบด้วยแผนการสอนอ่านในรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจะใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เท่านั้น หากต้องการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ครูควรปรับให้มีความเหมาะสมด้วย

1.2 ครูควรระลึกอยู่เสมอว่าครูเป็นเพียงผู้สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน ครูควรกระตุ้นให้เด็กเกิดกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลาในการฝึก โดยเฉพาะนักเรียนบางคนที่มีความสนใจในการเรียนสั้น เนื่องจากผู้เรียนอาจไม่คุ้นเคยกับการจัดการเรียนการสอน ด้วยวิธีนี้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ไปพัฒนาการสอนอ่านด้านอื่น ๆ เช่น พัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการนำรูปแบบสอนอ่านเพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย ไปใช้กับโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน หรือโรงเรียนที่สังกัดเขตและที่ตั้งแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา นาคสกุล. (2550). แบบการเสริมสร้อยในภาษาไทยและภาษาเขมร. ภาษาและวรรณคดีไทย, 14, 1-27.

ทิศนา แคมมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บันลือ พลกษะวัน. (2538). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- ฤทัยรัตน์ ลอยเจริญ. (2558). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านโดยใช้ยุทธวิธีเมตาคอกนิชันเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจระดับสูงในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการการการศึกษาและการเรียนรู้). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ศุภวรรณ เล็กวิไล. (2539). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยกลวิธีการเรียนภาษาโดยใช้หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุจิตรา ศรีนวล. (2534). การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธีการอ่าน- การคิด สำหรับนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. (2556). ผลการสอบวัดความสามารถในการอ่านรู้เรื่องและสื่อสารได้ Reading Literacy นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. นครสวรรค์ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- Bell-Gredler, M.E. (1986). Learning and instruction. New York : Macmillan.
- Nolte, R.Y. & Singer,G. (1985, October). Active comprehension : Teaching a process of reading comprehension and its effects on reading achievement. The Reading Teacher, 39, 24-31.
- Shorland, J. B. (1987, January). "The Development and Testing of an Instructional Strategy Follmp to ving Reading Comprehension Based on Schema and Metacognitive The ories."Dissertation AbstractsInternational.Vol.47 No. 7: 2526-A.